

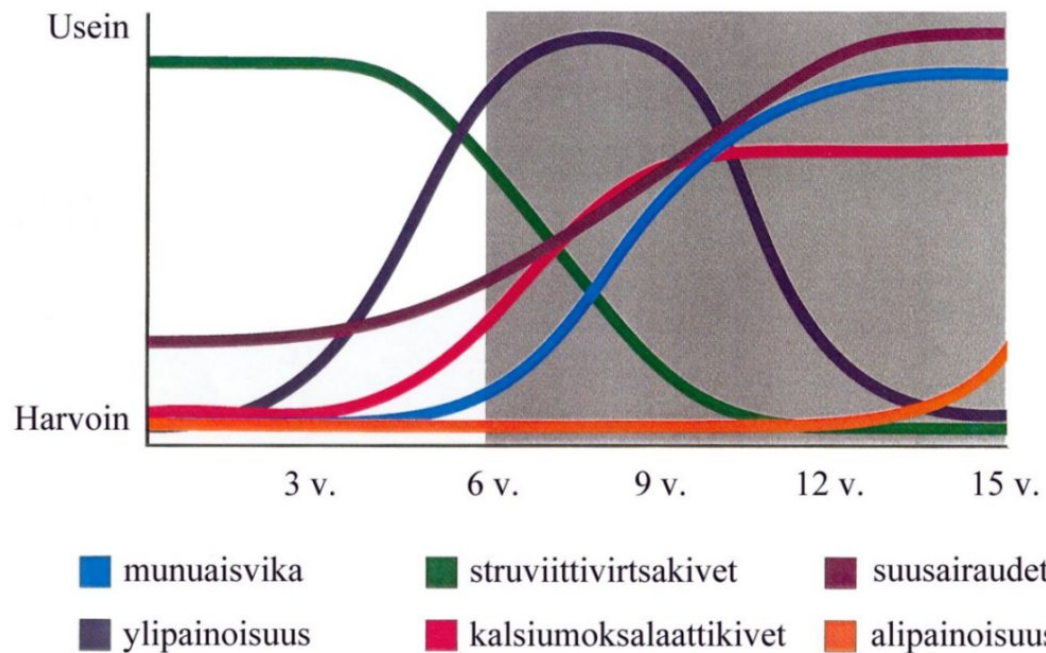
Kissasi terveydenhoito- ohjelma

ATK- järjestelmämme
kutsuu kissasi
terveystarkastukseen

Terveydenhoito-ohjelmamme tukevat terveyttä

Kissan sairauksien esiintymisen ikäjakautuma

Tästä elämä alkaa...

CLINIVET OY

Terveyden pohja
luodaan
pentukaudella

Perustarpeet, alle 6 kk

8 viikkoa	kissarutto – ja flunssarokotus, ulostetutkimus/loishäätö, mikrosirutus ruokintaneuvonta
12 viikkoa	kissarutto- ja flunssarokotus, ulostetutkimus/loishäätö, hampaiden harjausopetus, käytösneuvonta, zoonoosien neuvonta, punkintorjunta
16viikkoa 20 viikkoa	rabiesrokotus >2,5 kg, kastratio /sterilaatio ruokintaneuvonta

Erityistarpeet, alle 6 kk

12 viikkoa	FeLV rokotus/testaus
16 viikkoa	FeLV rokotus/ testaus
matkat anestesia jalostus	sydänmatolääkitys verikokeet, ultraääni, perinnöllisten tautien tutkimus

Perustarpeet, 1-7 vuotta

6 kk välein	terveystarkastus, punnitus, ulostetutkimus/ loishäätö, punkinhäätö lämpimänä aikana
vuosittain	verikokeet, virtsanäyte, suuntarkastus ja hammashoito, kissaflunssarokotus
2 vuoden välein	kissaruttorokotus

Erityistarpeet, 1-7 vuotta

sairaus	perusnäytteet: Hkr, Leuk, Diffi, ALAT, AFOS, GLU, UREA, CREA, TP, T 4, elektrolyytit, virtsanäyte, FeLV ja FIV testi, verenpaine
kuvannus vuosittain	rtg, (ultraääni, endoskopia)
jalostus	FeLV, FIV, sieniviljely, veriryhmä, perinnölliset sairaudet
matkustus	sydänmato/kirppulääkitys

Perustarpeet, 7-11 vuotta

6 kk välein	terveystarkastus, punnitus, ulostetutkimus/ loishäätö, punkinhäätö lämpimänä aikana ihomuutosten ja käytösmuutosten varhainen toteaminen
vuosittain	verikokeet, virtsanäyte, suuntarkastus ja hammashoito, kissaflunssarokotus verenpaineen mittaus
2 -3 v. välein	kissaruttorokotus

Erityistarpeet, 7-11 vuotta

verikokeet	mm. Hkr, Leuk, Diffi, ALAT, AFOS, GLU, UREA, CREA, TP, T 4, elektrolyytit, virtsanäyte, FeLV ja FIV testi
verenpaine punnitus	
kuvannus 1-2 v. välein	rinta-ja vatsaontelon rtg, vatsaontelon ja sydämen ultraääni, endoskopia
matkustus	sydänmato/kirppulääkitys

Seniorin terveys

Perustarpeet, yli 11 vuotta

6 kk välein	terveystarkastus, punnitus, ulostetutkimus/ loishäätö, muutosten varhainen toteaminen
vuosittain	verikokeet, virtsanäyte, suuntarkastus ja hammashoito, hampaiden rtg-kuvaus
2 -3 v. välein	rokotukset riskiarvion perustuen

Erityistarpeet, yli 11 vuotta

verikokeet	mm. Hkr, Leuk, Diffi, ALAT, AFOS, GLU, UREA, CREA, TP, T 4, elektrolyytit, virtsanäyte, FeLV ja FIV testi
verenpaine, punnitus	
kuvannus 1-2 v. välein	rinta- ja vatsaontelon rtg, vatsaontelon ja sydämen ultraääni, endoskopia
matkustus	sydänmato/kirppulääkitys punkin häätö lämpimänä aikana

Kissasi terveydenhoito- ohjelma

Hoidamme

Hellästi,
Uskollisesti
Ammattitaitoisesti

ATK- järjestelmämme
kutsuu säännölliseen
terveystarkastukseen

Kissojen varhainen sterilointi ja kastointi

Suvi Pohjola-Stenroos

ELT, Dipl. ABVP, Felina Kissaklinikka

Kissat ovat suosittuja lemmikkejä

- Suomessa yli ½-1 miljoonaa
- Englannissa 7,9 miljoonaa
- USA:ssa 60 miljoonaa

Kussakin maassa lisäksi joukko kulkukissoja, joiden määrästä ei tietoa

”TRENDILEMMIKKI”

Kissojen suosio selittyy:

- kaupungistumisella
- kissan sopivuudella kaupunkilemmikiksi
- harrastusmahdollisuuksin
- kissojen aseman paranemisella
- kissalääketieteen kehittymisenä

CLINI

Kissa sosiaalistui Egyptissä

- varhaisimmat merkinnät on noin 10.000 eKr.
- kissalla hyötymerkitys: viljavarastojen hiirivartija
- asema oli arvostettu ja pyhä, vienti Egyptistä oli kiellettyä
- egyptiläinen hedelmällisyyden, ilon ja viisauden jumalatar Bastet, kuvattiin kissana

Bastet

CLINIVET

Kuinka hedelmällinen kissa on?

- naaraskissan puberteetti saattaa alkaa jo 3,5 kk ikäisenä
- naaraskissan kiimakierto toistuu noin kahden viikon välein koko vuoden
- kissaemon on raportoitu saaneen pentuja vielä 26 – vuotiaana
- pentuessa on poikkeustapauksessa ollut jopa 19 pentua
- emolla saattaa vuodessa olla jopa kolme pentuetta

Kissa lisääntyy tehokkaasti

Kissaparin tuottaessa vuodessa 8 pentua ja näiden jälkeläisten kunkin saadessa 1 pentueen vuodessa, syntyy kantaparille 7 vuoden aikana 174.760 jälkeläistä

Jos kukin naaras saisi 2 pentuetta vuodessa, syntyisi 7 vuodessa 781.250 jälkeläistä

Kissojen lisääntymisen estämiseksi käytetään

- kemiallisia keinoja: ehkäisypillereitä:
progestageeneja

Haitat voivat olla:

- kohtutulehdus
- sokeritauti
- lisämunuaisen ongelmat
- kasvaimet
- psykkiset muutokset
- verenpaine

Kirurgiaa

- kivesten poisto
- munasarjojen ja kohdun poisto
- operaatioita tehty vuosisadan alusta

Vakiintunut leikkauskäytäntö

- kolli noin 6-9 kk ikäisenä
- tyttökissa ensimmäisen kiiman jälkeen,
- käytäntö ei perustu tieteellisiin tutkimuksiin

Seuraukset

- ei toivottuja pentueita, sukukypsyys yllättänyt,
- taloudellista huolta perheille ja löytöeläintaloille,
- löytöeläinpopulaatiot kasvaneet,
- terveiden eläinten tarpeeton lopettaminen lisääntynyt,
- uusia koteja ei ole riittävästi
- ei tiedosteta populaation hillinnän merkitystä
- leikkaamattomina luovutetuista löytöeläimistä vain 60% leikataan

CLINIVET OY

Varhainen sterilointi ja kastrointi

Ennen eläimen puberteettia
tehtävä kirurginen toimenpide,
jonka jälkeen eläin ei ole
lisääntymiskykyinen

Maailmanlaajuinen keskustelun aihe 1990 luvulla

Vastustajat

- huolestuttaa eläinten nuoria ikä
- toimeenpiteen terveysvaikutukset
- eläinten itsemääräämisoikeuden rajoittaminen

Puolestapuhujat

- huolestuttaa kissojen liiallinen lisääntyminen ja siitä johtuvat ongelmat
- puutteelliset resurssit löytökissojen hoidossa
- infektio-ongelmien lisääntyminen kulkukissoissa
- tarpeettomat eutanasiat

Varhaissterilaatioita ja kastraatioita

- tehty jo noin 30 vuoden ajan
- jopa 1920 – luvulta on merkintöjä
- v.1970 Dr. Leo Liebermanin työryhmässä eläinlääkäreitä, eläinsuojeluväkeä
- ehdotuksena varhainen operoiminen ennen löytötalosta luovuttamista v. 1993 jälkeen

- vv. 1990 – 1992 , Aronson et al., 96 pentua, 6-14 viikkoa, keskim. paino 1 kg
- tulos: pediatriksen sterilaation ja kastraation anestesiaan liittyvä ja kirurginen riski minimaalinen
- v. 1993 American Veterinary Medical Association (AVMA) hyväksyi toimenpiteen
- v. 1993 eläinsuojelujärjestöt järjestivät USAssa kampanjan kissan arvostuksen parantamiseksi: pediatriiset kastraation ja sterilaatiot yleistyivät

Vastustajat esittävät arveluja mm. ennen puberteettia leikattujen kissojen

- pienikokoiseksi jäämisestä
- naaraiden emätintulehduksista
- kollin virtsaputken ahtautumisesta
- virtsankarkailusta
- käytöksen vinoutumisesta
- immunologisesta vajavuudesta

Tutkimus: Floridan eläinlääketieteellinen yliopisto

- tutkimus varhaisoperaation vaikutuksesta luustoon, yleiseen kehitykseen, painoon ja käytökseen, 31 kissaa
- jaettiin kolmeen ryhmään: R1 11 kissaa, R 2 11 kissaa, R3 7 kissaa
- leikkausikä R1: 7 viikkoa, R2: 7 kk, R3: 12 kk
- seuranta vv1991 – 1992 yliopistolla ja sen jälkeen kodeissa

Tulokset

- R 1 toipui nopeammin operaatiosta kuin R2 tai R3
- R1:ssä iästä aiheutuvia toimenpiteen erityisvaatimuksia
- estettävä hypotermia, hypoglykemia, valittava anestesia nuoren yksilön aineenvaihduntaan sopivaksi

Kasvu

- urokset painoivat keskimäärin enemmän kuin naaraat kaikissa ryhmissä
- rasvaprosentti R1:ssa ja R2:ssa oli suurempi kuin R3:ssa
- ruoankulutuksessa ei ollut eroja eri ryhmissä, keskimäärin urokset kuluttivat enemmän ruokaa kuin naaraat
- kasvunopeudessa ei ryhmissä ollut eroja
- R ja R2 kissat kasvoivat korkeammiksi kuin R3, kasvurustoalueet pysyivät avoimina pidempään R1:ssa ja R2:ssa
- ero oli selvä etenkin uroksissa

Virtsatiet

- virtsateiden kehittämisessä ei havaittu ryhmissä eroja
- ainoat erot todettiin sekundaarisissa sukupuoliominaisuuksissa: uroksilla peniksen väkäsissä ja naarailla vulvassa
- peniksen väkäset puuttuivat R1:ssa, olivat pienet R2:ssa ja normaalit R3:ssa
- vulvapoimujen koko $R1 < R2 < R3$
- virtsateiden katetroimisessa ei todettu ero ryhmien välillä

Käyttäytyminen

- R 1:n ja R2:n kissat olivat ihmiseen kiintyneempiä kuin R3:n
- R3:n kissoilla oli paljon seksuaalisuuteen liittyvää opittua käyttäytymistä, mm. merkkailua

Johtopäätökset

- 7 viikon ikäisinä leikattujen seurattu terveydentila oli samanlainen kuin 7 kk ikäisenä leikatuilla
- varhainen operaatio on suositeltava toimenpide ei-toivottujen kissojen vähentämiseksi
- se edistää terveyttä: mm. estää nisäkasvamia, kohtutulehduksia, FeLV ja FIV infektioiden leviämistä

Nykyinen käytäntö USA:ssa

- kissat leikataan ennen uusin koteihin luovuttamista, noin 7 viikkoisina löytöeläintaloissa
- eläinklinikoilla 4-6 kk kissat leikataan rokotusten jälkeen, kun kissa painaa yli 2,5 kg.
- CFA tukee varhaisia operaatioita

CLINIVET OY

CLINIVET OY

Miksi ero?

Löytökissoja tuodaan luovutuksen jälkeen leikattaviksi vain 60% , löytötalot turhautuneita luovutettujen kissojen valvontaan, monilla naarailla yhdet pennut ennen operaatiota kustannuksia ja populaatio kasvaa

Lemmikkikissan hankintaan liittyy monesti suuri tiedontarve, eläinlääkärissä käynnillä rokotuksen yhteydessä informaatiotulva: loishäädöt, ruokinta ym. Operaatio mieluiten silloin, kun asiakas saanut perustiedot ja kissan rokotukset ovat kunnossa